

Spolana

Spolana je chemička stojící na břehu Labe u Neratovic. Jde o podnik chlórové chemie, který zamořil půdu, vodu i vzduch celou řadou toxických látek. V minulosti vyráběla mnohé nebezpečné a dnes již zakázané chemické látky (DDT, lindan, pentachlorfenol). Ve Spolaně vyráběný herbicid 2,4,5-T kontaminovaný dioxiny byl používán americkou armádou během války ve Vietnamu jako součást smutně proslulé bojové látky Agent Orange. Při výrobě chlóru a PVC i dnes Spolana vypouští do životního prostředí řadu jedovatých látek – rtuť, vinylchlorid monomer, dioxiny ad. V roce 2002 unikly z tohoto podniku desítky tun chemických látek do rozvodněného Labe. V červnu 2003 zveřejnila Státní veterinární správa (SVS) výsledky rozboru vajec a ryb z okolí Spolany - byly zamořeny toxickými látkami: DDT, polychlorované bifenily, hexachlorbenzenem a rtuť.

Dioxiny

Dioxiny zamořily ve Spolaně v obrovském množství výrobní budovy, pudu, podzemní vody a vzduch. Právě dioxiny způsobily těžké onemocnění desítkám pracovníků Spolany, z nichž většina již zemřela.

Rtuť

Už desítky let používá Spolana při výrobě jedovatého chlóru tzv. amalgamovou elektrolýzou. Podnik za tuto dobu zamořil více než 250 tunami toxické rtuti a jejích organických a anorganických sloučenin několik výrobních budov, velké množství půdy a podzemní vodu. Jedovaté dědictví se nachází v záplavové zóně řeky. V rybách z pískovny u Mlékojed zjistila v červnu 2003 SVS nadlimitní množství této látky a označila je za nepoživatelné. Spolana vypouští i nadále do životního prostředí každoročně stovky kilogramů rtuti.

Chlór

Jde o jedovatý plyn, který proslul jako strašlivá chemická zbraň již během 1. světové války. Spolana chlór vyrábí z kuchyňské soli za pomoci rtuti a používá ho jako základ produkce nebezpečných chlororganických látek. Chlór a z něj vyrobené nebezpečné látky chemička ve velkém množství skladuje.

V posledních několika letech došlo k celé řadě vážných havárií, během kterých tyto jedovaté látky unikly do okolí a ohrozily či poškodily tak životní prostředí i zdraví lidí. Právě chemie chlóru je celosvětově považována za nejvýznamnější zdroj nebezpečných chemických látek, jakými jsou např. dioxiny.

Havárie

Havárie, k nimž ve Spolane často dochází,

ohrožují nejen přírodu, ale i zdraví a životy lidí. K velkým únikům chlóru došlo například v roce 2000 a pak v srpnu 2002. Při jejich likvidaci bylo zraněno několik obětavých hasičů, ale přesto do ovzduší uniklo tolik chlóru, aby mohl zemědělcům a pestitelům v okolí způsobit škody za desítky milionů korun. Spolana dosud nevyrovnala všem poškozeným jejich ztráty. Vážné havárie se ve Spolane odehrály např. také v letech 1999 (požár transformátoru) a 1993 (havárie ve výrobní jednotce karcinogenního vinylchloridu monomeru).

Sdružení ARNIKA od vedení Spolany chce

- zabezpečit oblast na břehu Labe zamorenou rtuť před povodní
- vybrat a zajistit bezpečný způsob likvidace zamorení rtuť a dioxiny
- zastavit používání nebezpečné rtuti

- zastavit úniky rtuti do životního prostředí
- takový průzkum areálu chemicky, který by odhalil všechna ohniska znečištění
- informovat pravidelně a pravdivě veřejnost o únicích toxických látek do prostředí
- informovat veřejnost o hrozbě možných chemických havárií a jejich důsledcích

Ekologické sdružení ARNIKA

Sdružení ARNIKA se zabývá ochranou mokradu a vodních toků, chrání životní prostředí před znečištěním toxickými látkami a odpady a podporuje účast veřejnosti v rozhodování o životním prostředí. Vzniklo 29. září 2001 odštěpením od Děti Země.

Sdružení Arnika

"Program toxické látky a odpady"

Chlumova 17, 130 00 Praha 3

tel. 222 781 471, e-mail: arnika@arnika.org

© Sdružení Arnika

Vydání letáku podpořila Nadace ROS z prostředků fondu Phare Access EU.